

Nr 10.

Av herr **Petrén**, *angående höjt anslag till avlöningar åt befattningshavare å fångvårdsstaten.*

I den vid 1929 års riksdag antagna nya sinnessjuklagen finnas föreskrifter om obligatorisk undersökning av för brott tilltalads sinnesbeskaffenhet i vissa fall (41 §). Då vidare i denna lag föreskrives, att sådan undersökning av häktad — till skillnad av vad förut var förhållandet, då den kunde äga rum i vilket häkte som helst — städse skall verkställas å en fångvården tillhörig sinnessjukavdelning, medförde denna nya lag behov av ett ökat antal platser å sådan sinnessjukavdelning med för uppgiften kompetent läkare. I anledning härav ingick fångvårdsstyrelsen samma år med en skrivelse till Kungl. Maj:t, däri — under framhållande att den dåvarande provisoriska sinnessjukavdelningen vid centralfängelset å Långholmen icke komme att fylla behovet av erforderliga vårdplatser efter den nya sinnessjuklagens ikraftträdande (den 1 januari 1931) — hemställdes om begäran av anslag till uppförande av ett nytt sinnessjukhus vid centralfängelset å Långholmen. Proposition i frågan blev också framlagd vid 1930 års riksdag, som beviljade här för erforderligt anslag, och hösten 1932 var det nya sinnessjukhuset därstädes med 56 vårdplatser färdigt att öppnas. Därvid togs emellertid endast den ena av de två patientvåningarna — rymmande 28 platser — i bruk, vilket icke innebar någon ökning uti antalet vårdplatser, då den förutvarande provisoriska sinnessjukavdelningen ävenledes innehöll detta antal vårdplatser. Under de 2½ år som förflutit, sedan detta sinnessjukhus blev färdigt, har den ena våningen, *på grund av brist på personal*, alltjämt stått oanvänd — trots det stora behovet av ökning i antalet sinnessjukvårdsplatser vid centralfängelset å Långholmen. Bristen på tillräckligt antal av dylika vårdplatser därstädes har i tvenne hänseenden medfört synnerligen stora olägenheter. Sålunda har det ständigt och jämt inträffat, att häktade personer, om vilkas sinnesbeskaffenhet domstol begärt läkarutlåtande, efter sådant besluts fattande fått sitta kvar i häktet i veckor, ja understundom ända till bortemot två månaders tid, i avvaktan på att plats skulle bli ledig å den våning uti ifrågavarande sinnessjukhus, som är tagen i bruk. Och den andra detta sinnessjukhus tillkommande uppgiften, nämligen att, jämlikt sinnessjuklagens 48 §, mottaga sinnesoroliga och sinnessjuka fångar för observation och vård, har detsamma i endast mycket ringa mån kunnat fylla. Följden av att plats relativt sällan varit tillgänglig för sådant ändamål har blivit, att sinnesoroliga och sinnessjuka fångar ofta måste stanna kvar i cellerna och där erhålla sällskap — en behandling som är mycket olämplig icke endast från den synpunkten, att en psykiskt sjuk fånge blir överlämnad åt en annan fånges tillsyn, utan även med hänsyn till denne, som skall utsättas för obehaget att bliva inlåst i en cell tillsammans med en sinnessjuk person. Jag känner från min egen sinnessjuk-

läkartjänstgöring vid centralfängelset å Långholmen exempel på att fånge, som insatts i cell tillsammans med en sinnesorolig, härav tagit sådan psykisk skada, att han själv blivit sinnessjuk, och det har även förekommit, att sinnessjuk fånge begått våld å den tillsammans med honom i cell inlåste kamraten, i ett av mig känt fall med dödlig utgång — vilken olyckshändelse för övrigt kraftigt bidrog till inrättandet av den första sinnessjukavdelningen inom fångvården.

För möjliggörande av att även den nedre våningen i sinnessjukhuset vid centralfängelset å Långholmen, vilken våning hittills stått obegagnad, skall kunna tagas i bruk, ingick fångvårdsstyrelsen den 30 oktober 1934 med skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran att vid sinnessjukhuset få anställa ytterligare en överkonstapel, en översköterska (första vaktfru), åtta vaktkonstaplar, ett kontorsbiträde och tre skrivbiträden. Denna utökning av personalen för sinnessjukhuset vid centralfängelset å Långholmen är beräknad draga en ökning i fångvårdens avlöningsstat å omkring 35,000 kronor. I årets statsverksproposition (andra huvudtiteln, sid. 87) vitsordar departementschefen, att det måste anses önskvärt att det nya sinnessjukhuset toges i bruk i full utsträckning, men har likväl av budgethänsyn icke ansett sig kunna föreslå den anslagshöjning, som vore erforderlig för tillgodoseende av detta önskemål.

Som synes föreligger alltså nu den egendomliga situationen, att Kungl. Maj:t icke anser sig kunna vara med om att ett sinnessjukhus med en helt speciell uppgift, varav behov uppstått på grund av en ny lag, som redan varit i kraft i 4 års tid, blir i sin helhet taget i bruk, fast Kungl. Maj:t själv, med hänsyn till ifrågavarande lags föreskrifter, före densammas ikraftträdande begärt anslag till ifrågavarande sinnessjukhus uppförande. Då jag emellertid icke kan finna det vara samhället värdigt att av sparsamhetsskäl låta det fortgå med de nuvarande missförhållandena, att häktningstiden ofta blir orättfärdigt förlängd för häktade, vilkas sinnesbeskaffenhet jämlikt domstols beslut skall undersökas, och att fångar, vilka på grund av straffverkställighetens form bli sinnesoroliga eller sinnessjuka, icke kunna komma i åtnjutande av i lag föreskriven vård, har jag ansett mig böra inför riksdagen framlägga fångvårdsstyrelsens framställning för avhjälpan av dessa svåra missförhållanden.

Med hänvisning till denna framställning, vilken är fogad som bilaga till denna motion, får jag sålunda hemställa,

att riksdagen ville — för möjliggörande av att sinnessjukhuset vid centralfängelset å Långholmen må kunna bli till fullo utnyttjat — besluta en höjning av det för avlöningar till befattningshavare å fångvårdsstaten begärda anslaget med 35,000 kronor.

Stockholm den 14 januari 1935.

Alfred Petré.

Bilaga.

Avskrift.

Till KONUNGEN.

I anledning av kungl. propositioner till 1930 och 1931 års riksdagar anvisade riksdagen sagda år medel till uppförande vid centralfängelset å Långholmen av en helt ny fristående byggnad å den s. k. Stengården söder om fängelsets kronohäktesavdelning. Ifrågavarande nybyggnad för fängelsets sinnessjukavdelning blev färdig att tagas i bruk för sitt ändamål under hösten 1932. Denna sinnessjukavdelning är avsedd för undersökningsfall, mera svårskötta sinnessjuka fångar eller straffriförklarade samt tillfälligt sinnesoroliga fångar. Byggnaden, som är uppförd i tre våningar, inrymmer i bottenvåningen 16 enkelrum (celler), 2 övervakningssalar, vardera med plats för 6 å 7 patienter, och 2 dagrum för patienter ävensom badrum och andra utrymmen. Våningen en trappa upp innehåller 16 enkelrum (celler), 2 med varandra förbundna övervakningssalar, vardera för 6 å 7 patienter, dagrum, 3 arbetsrum för patienter samt badrum m. fl. andra utrymmen. I översta våningen, som är utförd som en delvis inredd vindsvåning, finnas föreläsningssal, läkares arbetsrum, operations- och förbandsrum, laboratorium, arkiv och bibliotek, läkar-expedition, undersökningsrum, apotek, besöksrum samt tjänsterum för vårdpersonal. Sinnessjukavdelningen kan mottaga 56 eller högst 60 patienter. Av sinnessjukavdelningens tre våningar hava emellertid allenast översta våningen samt våningen en trappa upp hittills tagits i bruk för sitt ändamål under det att bottenvåningen med plats för 28 å 30 patienter ännu icke är belagd.

Den vid sinnessjukavdelningen anställda vårdpersonalen utgöres för närvarande av 1 uppsyningsman, 1 överkonstapel samt 13 vaktkonstaplar. Därest bottenvåningen toges i bruk och antalet å sinnessjukavdelningen intagna patienter sålunda komme att ökas med 28 å 30, erfordras givetvis förstärkning av vårdpersonalen. I skrivelse till fångvårdsstyrelsen den 19 november 1932 anförde läkaren vid centralfängelset å Långholmen sinnessjukavdelning, professorn Olof Kinberg, bland annat följande beträffande den ökning av vårdpersonalen, som skulle erfordras, därest jämväl bottenvåningen belades med patienter:

»För den personal som erfordras för den våning som ännu icke belagts har å kliniken uppgjorts ett detaljerat tjänstgöringsschema, vari toges hänsyn dels till de krav på övervakning och tillsyn av de sinnessjuka fångarna som betingas av sjukhusets lokala anordningar och dels till föreskrivet maximum i fråga om tjänstgöringstiden. Enligt detta tjänstgöringsschema erfordras följande personal.

- 1 överkonstapel,
- 2 dagrumsvakter,
- 2 vakter för isoleringsavdelningen,
- 2 vakter för övervakningssalarna,
- 1 konstapel för arbete med matens utportionering, diskning av matkärnen,
- 1 konstapel för långbadet,
- 3 nattvakter,
- 2 avlösare för personal som åtnjuta veckoledighet,
- 2 veckolediga.»

Professor Kinberg hemställde sålunda, att vårdpersonalen, för den händelse sinnessjukavdelningens bottenvåning toges i bruk för sitt ändamål, skulle ökas med en överkonstapel och 15 vaktkonstaplar. Därjämte ansåg professor Kin-

berg, att det med hänsyn till arbetets behöriga bedrivande å sinnessjukavdelningen vore erforderligt, att en översköterska och laboratoriesköterska med uppgift att på samma gång vara registrator och verkställa fotograferingar för vetenskapliga ändamål anställdes vid avdelningen.

Direktören vid centralfängelset å Långholmen Sven Axi, som den 3 december 1932 jämte eget yttrande överlämnade professorn Kinbergs ovanberörda skrivelse den 19 november 1932, anförde därvid bland annat följande:

»Vad Kinberg anför rörande behovet av personalökning kan av mig i det väsentliga vitsordas. Det är klart, att den för sinnessjukavdelningen f. n. anvisade personalen är alldeles otillräcklig, då avdelningen skall hysa omkring dubbelt så många fångar som förut. Likaså instämmer jag med Kinberg i hans påpekande att sinnessjuka straffångar i regel äro betydligt mer svårskötta och följaktligen tarva större bevakning än de s. k. undersökningsfångarna.

Emellertid synes det, ej minst med hänsyn till de ogynnsamma statsfinansiella förhållandena knappast vara tillrädligt att utöka sinnessjukavdelningens personal i den utsträckning, som av Kinberg begäres, innan noggrann erfarenhet vunnits rörande personalbehovet. Jag anser mig därför böra föreslå, att sinnessjukavdelningens första våning, vilken är avsedd att emottaga straffångar, till en början allenast till hälften tages i anspråk, så att erfarenheten må utvisa, vilket personalbehov, som föreligger för att tillgodose hela denna våning. Därest sådan inskränkning göres, synes personalbehovet kunna tills vidare begränsas till

- 1 dagrumsvakt,
 - 1 vakt för isoleringsavdelningen och övervakningssalen,
 - 2 nattvakter,
 - 1 avlösare,
 - 1 »veckoledig» och
 - 1 vakt för långbadet.
- Härutöver torde erfordras
- 1 översköterska och
 - 1 överkonstapel för kansliavdelningen.

Då den nya avdelningen, som nämnt, är avsedd för sinnessjuka svårskötta straffångar och därför kräver större personal, torde vid det av Kinberg angivna förhållandet att de å andra våningen förvarade undersökningsfångarna i allmänhet äro mera stillsamma och lättskötta vid behov kunna påräknas tillfällig förstärkning av vårdpersonalen från sistnämnda avdelning, varjämte fängelsets vanliga bevakningspersonal självfallet står till förfogande i händelse av svårare oroligheter.

Vid bedömande av personalbehovet torde också hänsyn böra tagas till det förhållande, att sinnessjukavdelningen f. n. är väl tillgodosedd i fråga om personal. Å avdelningen tjänstgöra nu 1 sinnessjukläkare, 1 biträdande läkare, 1 uppsyningsman, 1 överkonstapel, 15 vaktkonstaplar, 1 sjuksyster, 1 manligt skrivbiträde och 2 kvinnliga skrivbiträden. Avlöningsstaten för ifrågavarande personal belöper sig räknat per år till omkring 75,000 kronor. Läger man härtill, att ersättningarna till sinnessjukläkaren för verkställda undersökningar under budgetåret 1931—1932 uppgått till 5,900 kronor, finner man, att avdelningen enbart i personalkostnad kräver icke mindre än nära 81,000 kronor om året, ett belopp, som i själva verket överskrider genom kostnader för semester- och sjukvikarier. Då avdelningen i medeltal hyst omkring 28 fångar, har varje fånge således per år kostat statsverket nära 3,000 kronor allenast i avlöning m. m. åt den personal, som undersökt hans sinnesbeskaffenhet och vårdat honom.

Ett å sinnessjukavdelningen upprättat förslag till tjänstgöringsschema för den nya personalen bifogas. Utan att vilja yttra mig rörande förslaget detaljer anser jag mig dock böra framhålla, att detsamma erbjuder personalen väl stora fördelar. Även om man måste medgiva, att arbetet bland sinnessjuka straffångar är mera krävande än annat fångvårdsarbete, synes det likväl ej vara alldeles nödvändigt, att t. ex. varje nattjänstgöring skall åtföljas av två på varandra följande helt tjänstefria dygn. Jag får överlämna till Kungl. Styrelsens bedömande huruvida personaltillgången medgiver sådan lättnad i tjänstgöringen, som för annan bevakningspersonal är fullkomligt ökad.

Av de 15 vaktkonstapelstjänster, varöver sinnessjukavdelningen f. n. förfogar, äro egentligen endast 12 så att säga ordinarie förlagda till avdelningen. De övriga tre hava en efter en för tillfälliga ändamål ställts till avdelningens förfogande, men då avdelningen, även sedan ifrågavarande ändamål upphört, haft behov av dessa tjänster, hava de genom särskilt medgivande av Kungl. Styrelsen varje år fått fortfarande disponeras av avdelningen. Det synes i detta sammanhang vara lämpligt, att då behovet av de tre tjänsterna är konstant, avdelningen för framtiden permanent tilldelas ifrågavarande tjänster.»

I sitt den 11 oktober 1933 avgivna betänkande med utredning och förslag angående fängsvårdens framtida ordnande och vad därmed äger samband, har statens organisationsnämnd även till behandling upptagit frågan om eventuell ökning av bevakningspersonalen, sedan hela sinnessjukbyggnaden vid central-fängelset å Långholmen tagits i bruk. Vid behandlingen av detta spörsmål anförde organisationsnämnden, bland annat (sid. 151 ff.), att beträffande behovet av vårdpersonal 1926 års sinnessjuksakkunniga ansett, att detsamma borde beräknas till en vaktkonstapel för ungefär var tredje plats (statens off. utredn. 1928:18 sid. 179). Organisationsnämnden var också av den uppfattningen, att en efter denna beräkningsgrund anpassad bevakningsstyrka i regel borde vara tillräcklig. Bevakningspersonalen vid sinnessjukavdelningen å Långholmen utgjordes av 1 uppsyningsman, 1 överkonstapel och 15 vaktkonstaplar; av de sistnämnda hade 2 sin tjänstgöring förlagd till avdelningens kansli, där dessutom 1 manligt och 2 kvinnliga extra skrivbiträden voro sysselsatta. Enligt organisationsnämndens mening syntes avdelningen, vad beträffade bevakningspersonalen, vara i ej ringa mån överorganiserad. Det föreföll som skulle ett så stort antal vaktkonstaplar som det ovan nämnda icke erfordras för övervakningen av allenast 28 i en och samma våning förvarade fångar, särskilt som största delen utgjordes av undersökningsfångar, av vilka åtskilliga vore tillräkneliga och många relativt lätthanterliga. Enligt vad organisationsnämnden inhämtat, skulle den huvudsakliga anledningen till att avdelningen ansåges kräva så stor bevakningspersonal vara att söka däri, att för nattbevakningen användes ett särskilt stort antal konstaplar, ända upp till 4 per natt. Organisationsnämnden var av den uppfattningen, att nattbevakningen borde kunna anordnas så, att den krävde mindre antal konstaplar än för närvarande. En annan väsentlig orsak till bevakningsstyrkans storlek vore att två av konstaplarna uteslutande sysselsattes med kansligöromål; dessa befattningshavare borde kunna ersättas med skrivbiträden. Vid beräklandet av det antal konstaplar, som ytterligare komme att erfordras, sedan hela sinnessjukbyggnaden tagits i anspråk, ansåg organisationsnämnden att man kunde utgå från, att en styrka på 1 överkonstapel och 11 vaktkonstaplar borde vara tillräcklig för en våning, d. v. s. för 28 fångar. Hela antalet skulle således komma att uppgå till 2 överkonstaplar och 22 vaktkonstaplar. Närmaste befälet över denna styrka kunde utövas av uppsyningsmannen. Den ytterligare bevakningspersonal som erfordrades utgjordes alltså av 1 överkonstapel och 7 vaktkonstaplar. För kansligöromål borde användas kvinnlig personal. Förutom 2 biträden, som erfordrades för att ersätta de nu med dylika göromål sysselsatta konstaplarna, behövdes ytterligare 2 sådana biträden.

Sedan professor Kinberg beretts tillfälle att avgiva yttrande över organisationsnämndens betänkande, har Kinberg i skrivelse till styrelsen den 10 mars 1934 i anledning av vad organisationsnämnden uttalat rörande personalbehovet å Långholmens sinnessjukavdelning anført:

»Som det nya sinnessjukhuset å Långholmen är den enda av fängsvårdens anstalter för sinnessjuka, vilken är uppförd och organiserad för vård av dylika sjuka, är det att förvänta att detta sjukhus sedan det genom nedre våningens beläggning blir i stånd att i större utsträckning mottaga även straffångar, kommer att få mottaga det farligaste och mest svårskötta klientelet bland fängsvårdens sinnessjuka. Den våning, som ännu icke belagts, kommer sålunda att med hänsyn till klienteletts beskaffenhet likna de s. k. fasta paviljongerna vid statens hospital. Huruvida sjukhuset i betraktande av den försvagning av den tekniska utrustningen, som av besparingsskäl kom till stånd under uppförandet, är rustat att nöjaktigt fullgöra denna uppgift kan endast erfarenheten utvisa. I varje fall är det uppenbart att den nya våningen icke kan skötas med en personal som till numerär och sammansättning understiger den som f. n. finnes å den i bruk tagna våningen. Personalen å den nu i bruk varande avdelningen är nämligen så knapp tilltagen att varje liten rubning i tjänstgöringen, genom sjukdomsfall bland personalen eller förekomsten

å avdelningen av patienter vilka på grund av sitt tillstånd kräva ökad tillsyn (själv-mordskandidater, rakbladsätare o. likn.), vållar stora svårigheter att på nöjaktigt sätt sörja för de sjukas övervakning och behandling. En minskning av denna personal är sålunda omöjlig.

För närvarande utgöres personalen å sinnessjukhuset, med en beläggning av 28 patienter, av 1 uppsyningsman, 1 överkonstapel samt 13 vaktkonstaplar = 15 man. (Jag bortser från de två konstaplar som sysselsätts i kansliet och aldrig deltaga i arbetet på sjukavdelningarna.) För den nya avdelningen har i min skrivelse den '13' nov. 1932 upptagits 1 överkonstapel och 15 konstaplar. En av dessa konstaplar skulle vara gemensam för båda våningarna och sköta köken. Å andra sidan skulle uppsyningsmannen också vara gemensam för båda avdelningarna. Tagas båda dessa halveringar med i beräkningen, så skulle personalantalet för de båda avdelningarna bli 15 resp. 16. Den nya avdelningens personalöverskott är betingat dels av den nya avdelningens ovanberörda svårare klientel och dels av den ökning i patienternas besök och därmed följande övervakning under de dagliga besökstiderna, som blir en följd av den ökade beläggningen.

Tankegången att sedan sinnessjukhusets klientel ökat med ett till numerären ekvivalent, men i vårdavseende betydligt mera krävande patientmaterial minska personalen är alltså verklighetsfrämmande och kan icke genomföras, om det skall bli möjligt för sjukhusets läkare att åtaga sig ansvaret för vård och trygghet för anstaltens patienter och personal. Den i organisationsnämndens betänkande förekommande uppgiften att den nuvarande nattliga bevakningspersonalen å sjukhuset skulle vara onödigt stor synes vila på den likaledes verklighetsfrämmande föreställningen att brottslingar, därför att de icke äro 'otillräkneliga', skulle vara från vårdsynpunkt ofarliga. Patienterna å sinnessjukhuset vårdas till stor del å övervakningssalar. Om den nattliga bevakningen å dessa reducerades, torde det icke dröja länge förrän följderna härav skulle visa sig i form av överfall å nattvakter med efterföljande rymning.

Organisationsnämndens förslag att den icke belagda våningen skulle kunna tagas i bruk efter en ökning av den nuvarande personalens antal med 1 överkonstapel och 7 konstaplar bortser från de faktiska förhållandena. Det förutsätter nämligen dels att klientelet skulle komma att utgöras av idel beskedliga och oförargliga, normala människor, vilka icke kräva någon nämnvärd tillsyn och behandling, och dels att avdelningen skulle vara konstruerad för att vårda patienterna sammanförda i en eller ett par stora salar, medan den i själva verket är byggd med utgångspunkt från kännedom om klienteletts beskaffenhet och därför avser att kunna särskilja patienterna i smärre grupper som vårdas var för sig.

Organisationsnämndens förslag tager sålunda icke hänsyn till vare sig patientmaterialens faktiska beskaffenhet eller sinnessjukhusets lika faktiska tekniska organisation.

Det tar icke heller hänsyn till att det klientel för vilket sjukhuset är avsett måste underkastas mycket ingående undersökningar, såväl rörande det kroppsliga som själsliga tillståndet hos patienterna. Sjukhuset måste därför äga möjlighet att tillgodogöra sig medicinens, psykiatriens, konstitutionsforskningens och delvis även den experimentella psykologins tekniska utrustning och undersökningsmetoder. För detta ändamål erfordras, såsom i min skrivelse till styrelsen den '13' november 1932 utförligt motiverats, en skolad sköterska vilken på samma gång är laboratorieutbildad.

Såsom ovan framhållits kommer den nya våningen med hänsyn till klienteletts beskaffenhet att närmast motsvara de s. k. fasta paviljongerna å statshospitalet. Enligt den i min skrivelse till styrelsen den 14 maj 1929 gjorda sammanställningen kommer å fasta paviljongen vid Sätters hospital på varje personalenhet 1.54 patienter, under det motsvarande tal å fasta paviljongen i Västervik utgör 1.43. Enligt mitt förslag av den '13' nov. 1932 utgör proportionstalet för den nya våningen 1.8. Vårdpersonalen för hela sinnessjukhuset å Långholmen skulle enligt samma skrivelse utgöra 31 på 56 patienter, d. v. s. 1.87 patienter för varje personalenhet, alltså en numerär som avsevärt understiger den vid de fasta paviljongerna såsom nödvändig befunna. Att nu, såsom organisationsnämnden föreslagit, på en höft minska personalen å sinnessjukhuset så att proportionen mellan personal och patienter bleve 1:3 är helt enkelt omöjligt, om den hittills icke belagda våningen verkligen skall kunna tagas i bruk.»

Professor Kinberg ansåg sålunda, att den personal, han i sin ovanberörda skrivelse den 19 november 1932 föreslagit, vore ett minimum, på vilket ingen prutning kunde göras.

Med hänsyn till de olika uppfattningar, som kommit till uttryck i organisationsnämndens och professor Kinbergs ovanberörda uttalanden rörande personalbehovet å sinnessjukavdelningen vid centralfängelset å Långholmen, hemställde fängvårdsstyrelsen i skrivelse den 13 oktober 1934, att medicinalstyrelsen ville uttala sig rörande storleken av den personal, som enligt medicinalstyrelsens uppfattning borde vara anställd vid ifrågakvarande sinnes-

sjukavdelning, sedan hela den för avdelningen avsedda byggnaden tagits i bruk. I anledning härav anförde medicinalstyrelsen i skrivelse den 23 oktober 1934 bland annat följande:

»Till en början må framhållas att sinnessjukavdelningen enligt organisationsnämndens förslag tänkts uppdelad på två huvudavdelningar under var sin sjukvårdsläkare och med beläggning av såväl undersökningsfall som sinnessjuka fångar. Professor Kinberg synes utgå ifrån att avdelningen får allenast en sjukvårdsläkare och att den nu använda våningen 1 trappa upp belägges väsentligen med undersökningsfall och bottenvåningen väsentligen med sinnessjuka fångar.

Icke i någotdera fallet torde det bli möjligt att fullt utnyttja byggnadens skilda patientrumsggrupper för den fördelning av materialet, som vid vanliga sinnessjukhus visat sig vara rationell med hänsyn till de intagnas olika uppträdanden, till behovet av olika anordningar för deras vård och tillsyn och icke minst till personalbehovet. Under förutsättning att en fördelning efter dessa grunder — givetvis innebärande att undersökningsfall och sinnessjuka fångar kunna komma att vistas å samma underavdelning — icke möter hinder ur fängvårdssynpunkt, vill styrelsen förorda att densamma tillsvidare bleve tillämpad vid sinnessjukavdelningen. En dylik anordning är emellertid baserad på att avdelningen har allenast en sjukvårdsläkare, och styrelsen bortser alltså från en eventuellt framdeles inrättad organisation med två sjukvårdsläkare, varvid dock må framhållas att i så fall en *minskning* i det av styrelsen nedan föreslagna personalantalet icke kan ifrågasättas. Den uppdelning, styrelsen sålunda föreslår, skulle i huvudsak innebära följande.

Bottenvåningen uppdelas i två avdelningar, den ena, i norra hälften, för *oroliga*, den andra, i södra hälften, för *halvoroliga*, medan våningen 1 trappa upp användes för *lugna*, norra hälftens enkelrum för beläggning endast nattetid med patienter, som icke kräva permanent övervakning (de fem enkelrummen i norra flygeln eventuellt med patienter från underliggande avdelning för oroliga).

Personalantalet, fränsett uppsyningsmannen, kan i så fall enligt styrelsens mening beräknas sålunda:

A v d e l n i n g	Överkonstaplar	K o n s t a p l a r			Summa
		I dagtjänst		I natttjänst	
		å avdelning	för kök och städning		
Avdelning för lugna	1	4	1	2	8
» » halvoroliga	1	2	1	2	14
» » oroliga		4		3	
Summa	2	10	2	8	22

Ovanstående avser antalet *tjänstgörande* personal, som alltid bör vara fulltalig i natttjänst (omkring 9 timmar) men i dagtjänst kan inskränkas till minst 9 under måltidsledighet (omkring 2½ timmar) och minst 8 under kvällsvakt (omkring 2½ timmar), allt per dygn räknat. Någon inskränkning i antalet tjänstgörande å sön- och helgdagar torde ävenledes kunna vidtagas. Med hänsyn härtill torde erforderliga antalet ersättare för tjänstfri personal böra beräknas.

För kansliarbete har medicinalstyrelsen i likhet med organisationsnämnden icke ansett att sjukvårdspersonal bör tagas i anspråk.»

Medicinalstyrelsens ovanberörda uttalande synes enligt fängvårdsstyrelsens uppfattning kunna läggas till grund vid beräkandet av den vårdpersonal, som erfordras vid centralfängelsets å Långholmen sinnessjukavdelning, sedan hela den för avdelningen avsedda byggnaden tagits i bruk. Medicinalstyrelsens beräkning av personalbehovet avser emellertid endast antalet tjänstgörande personal och erforderligt antal ersättare för tjänstfri personal har ej angivits. Därest antalet tjänstgörande befattningshavare komme att utgöras av 2 överkonstaplar och 20 vaktkonstaplar, läser antalet avlösare böra beräknas

till minst 5 vaktkonstaplar, vadan vårdpersonalens hela antal — förutom uppsyningsmannen — skulle uppgå till 2 överkonstaplar och 25 vaktkonstaplar. Då å sinnessjukavdelningen för närvarande i egentlig bevaknings- och sjukvårdstjänst tjänstgöra en överkonstapel och 13 vaktkonstaplar, skulle den erforderliga ökningen bliva en överkonstapel och 12 vaktkonstaplar. Emellertid skulle de två vaktkonstaplar, vilka för närvarande tagas i anspråk för kansligöromål, i stället kunna anlitas för nyssberörda uppgifter. Vidare skulle för ifrågavarande tjänstgöring kunna från andra fångvårdsanstalter överflyttas 2 icke ordinarie vaktkonstaplar. Behovet av personal för berörda tjänstgöring skulle sålunda vara tillgodosett genom anställande av ytterligare en överkonstapel och 8 vaktkonstaplar.

För bestridande av kansligöromål erfordras såsom ersättare för ovannämnda med skrivgöromål sysselsatta konstaplar ett kontorsbiträde, placerat i lönegrad 4 av den för e. o. tjänstemän gällande löneplanen samt ett skrivbiträde i 2:a lönegraden av samma löneplan. Vidare erfordras, såsom organisationsnämnden i sitt ovanberörda betänkande ifrågasatt, utöver de nu anställda 3 skrivbiträdena ytterligare 2 skrivbiträden. Slutligen torde det, med hänsyn till arbetets behöriga bedrivande å sinnessjukavdelningen, vara nödvändigt att en översköterska och laboratoriesköterska med uppgift att på samma gång vara registrator och verkställa erforderlig fotografering anställas vid avdelningen. Denna sköterska torde bära tillsvidare placeras i 6:e lönegraden av den för e. o. tjänstemän gällande löneplanen eller i samma lönegrad som icke-ordinarie första vaktfrau och översköterska vid statens sinnessjukhus.

Då enligt styrelsens uppfattning det synes angeläget, att hela den för sinnessjukavdelningen vid centralfängelset å Långholmen avsedda byggnaden inom den närmaste framtiden tages i anspråk för sitt ändamål, får styrelsen under åberopande av vad ovan anförts i underdånighet hemställa, att från och med den 1 januari till och med den 30 juni 1935 måtte få anställas följande *icke-ordinarie* personal för tjänstgöring tills vidare vid centralfängelsets å Långholmen sinnessjukavdelning, nämligen en överkonstapel, en översköterska (första vaktfrau), åtta vaktkonstaplar, ett kontorsbiträde och tre skrivbiträden.

Tillika får styrelsen anmäla, att ifrågavarande icke-ordinarie personal kommer att erfordras jämväl under budgetåret 1935/1936.

I ärendets handläggning hava deltagit överdirektören Masreliez samt byråcheferna Sidenblad och Wijkmark, den senare föredragande.

Stockholm den 30 oktober 1934.

Underdånigst

GUSTAF MASRELIEZ.

S. v. Porat.